

LUNDS UNIVERSITET
Musikhögskolan i Malmö

EXAMENSARBETE 15 hp

Höstterminen 2014

Läraryrket i musik

Johan Odin

”Det är ändå roligast att spela tillsammans”

*Elever i Musik- och Kulturskolan berättar om varför de spelar
brassinstrument*

Handledare: Maria Becker Gruvstedt

Abstract

Title: “The most fun is to play music together” – Brass students own stories on what made them begin and continue to play in the Community School of Music and Arts.

Author: Johan Odin

The purpose of this study is to investigate what motivates students to begin playing a brass instrument and the factors that motivate them to continue in the Community School of Music and Arts. The background for this study is that the number of students on brass instruments in the Community Schools of Music and Arts in Sweden has been decreasing for many years.

Data collection was performed through group interviews with 11 students in 3 age-based groups.

The result concludes that the companionship and cohesion that is created by group lessons, ensembles, concerts and tours is important for the students. It is also clear that the more influence the students have over their education, the greater the motivation will be to continue playing.

Keywords: brass; recruitment; the Community School of Music and Arts; instrumental teaching; brass students

Sammanfattning

Titel: Det är ändå roligast att spela tillsammans – Elever i Musik- och Kulturskolan berättar om varför de spelar brassinstrument.

Författare: Johan Odin

Syftet med denna studie är att undersöka vad som får elever att börja spela brassinstrument och vilka faktorer som motiverar dem till att fortsätta på Musik- och Kulturskolan. Bakgrunden till studien är att antalet elever på brassinstrumenten i Musik- och Kulturskolorna har minskat i Sverige under lång tid.

Data består av gruppintervjuer med 11 elever i tre åldersbaserade grupper.

Resultatet visar att gemenskapen och sammanhållningen som skapas genom bland annat grupplektioner, ensembler, konserter och turnéer är viktiga för brasseleverna. Det framgår även att ju mer eleverna är med och bestämmer över undervisningen desto mer ökar motivationen till att fortsätta spela.

Nyckelord: brass; rekrytering; musik- och kulturskola; instrumentalundervisning; brasselever

Innehållsförteckning

1. Inledning/Bakgrund	1
1.1 Uppsatsens struktur	2
2. Syfte och frågeställning	3
3. Tidigare forskning	4
3.1 Rekryteringsmetoder	4
3.2 Undervisningsformer	5
3.3 Motivation	7
3.4 Beslutet att börja spela.....	9
4. Metod.....	11
4.1 Samhällsvetenskaplig forskning	11
4.2 Val av metod.....	11
4.2.1 Fokusgrupper	11
4.2.2 Barnintervjuer	12
4.3 Studien	14
4.3.1 Förberedelser	14
4.3.2 Intervjun	14
4.3.3 Analys	15
4.3.4 Studiens tillförlitlighet.....	15
4.4 Etiska principer.....	16
5. Resultat	17
5.1 Att börja spela brassinstrument	17
5.2 Det roligaste med att spela brassinstrument	21
6. Resultatdiskussion	26
6.1 Yttre faktorer	26
6.2 Föräldrar	26

6.3 Brass i populärmusiken	27
6.4 Gemenskap	29
6.5 Brassundervisningen på Musikskolan	30
6.5.1 Varvade undervisningsformer	30
6.5.2 Att anpassa material efter elevens behov	31
6.6 Förslag inför framtiden.....	32
6.7 Vidare forskning	33
8. Referenser.....	34
Bilagor	36
Bilaga 1.....	36
Intervjufrågor.....	36
Bilaga 2.....	37

1. Inledning/Bakgrund

Enligt en rapport från Sveriges Musik- och Kulturskoleråd (2002) så har antalet brasselever sjunkit med drygt 30 procent sedan slutet av 80-talet. Det verkar som om intresset för att spela brassinstrument sjunker allt mer och mer bland barn och ungdomar i Sverige samtidigt som Frälsningsarmén, militärorkestrar och andra lokala blåsorkestrar lägger ner sin verksamhet. Dessa verksamheter har tidigare fungerat som en plantskola för unga musikanter men nu tycker jag mig se på flera håll i Sverige att en del orkestrar måste slås ihop för att få vara kvar på grund av det inte finns tillräckligt stor tillväxt med yngre förmågor. Musik- och kulturskolorna har det också tufft i dagens läge med att rekrytera elever till att spela blåsinstrument (Sveriges Musik- och Kulturskoleråd, 2002). 1990 blev cirka 75 procent av landets Musikskolor hotade av nedläggning eller nedskärning (Persson, 1998). Idag verkar det mesta vara ”quick fix”. Tendensen tycks vara att barn och ungdomar vill kunna se snabba resultat men det tar lång tid att lära sig ett svårt instrument. Utbudet i att delta i olika aktiviteter, verksamheter, fritidssysslor med mera verkar också vara enormt för barn och unga idag, och så fort de börjat tröttna på någonting så finns det flera andra saker de skulle kunna ägna sig åt. Jag uppfattar det som att de uppmanas till att prova på så mycket som möjligt och föräldrar idag förefaller ofta inte ha någon makt att säga till sina barn att de måste fortsätta en termin till, även om de tycker det är tråkigt just för stunden.

Antalet sökande till musikhögskolorna har också sjunkit de senaste 10-20 åren (SVT, 2014). 2001 hade Musikhögskolan i Malmö 14 sökande på valthorn, men i år var det bara tre (SVT, 2014). Enligt Sven-Erik Eriksson (intervjuad i SVT, 2014), som är studierektor och professor i trombon vid Kungliga Musikhögskolan i Stockholm, så var också bredden för 20-30 år sedan mycket bättre. Topparna finns fortfarande, men de var enligt Eriksson betydligt fler då än vad de är idag.

Under min utbildning har jag några gånger fått följa med mina handledare på rekryteringsdagar, då vi åkt ut till lågstadielklasser för att spela och visa upp instrument för barnen. Efteråt har de också själva fått prova på att spela instrumenten. Det har alltid varit uppskattat, och nu är jag intresserad av att se vilka fler metoder man skulle kunna använda sig av för att få barnen att börja intressera sig för brassinstrumenten. Därför vill jag undersöka vad barnen själva har att säga om varför de spelar brassinstrument.

1.1 Uppsatsens struktur

I *Syfte och frågeställning* kommer jag att presentera studiens forskningsfrågor, mina idéer om arbetet samt vad dessa kan leda till. I *Tidigare forskning* tar jag upp litteratur som jag anser kan knyta an till min forskningsfråga. I *Metodkapitlet* beskriver jag kort om olika typer av forskningsmetoder och vilken metod jag har valt samt motiverar varför. Jag tar även upp hur studien har genomförts. I *Resultatkapitlet* kommer studiens resultat att redovisas och slutligen kommer resultatet att diskuteras i *Resultatdiskussion*.

2. Syfte och frågeställning

Mot bakgrund av vad jag har berättat i föregående kapitel är syftet med detta arbete att undersöka vad som får elever att börja spela brassinstrument och vilka faktorer som motiverar dem till att fortsätta på Musik- och Kulturskolan. Min förhoppning är att jag ska få nya kunskaper och insikter som jag senare kommer att ha nytta av i min framtida yrkesroll som musiklehrare och också att de som läser detta arbete kan få idéer eller kompletterande insikter kring rekryteringsfrågan. Studiens forskningsfrågor är:

- Vad får elever att börja spela brassinstrument i Musik- och Kulturskolan?
- Vilka faktorer motiverar eleverna på Musik- och Kulturskolan till att fortsätta spela?

3. Tidigare forskning

3.1 Rekryteringsmetoder

I en artikel av Maria Becker Gruvstedt (2013) i Orkesterförbundets tidning *Musikant* skriver Becker att det är inte svårt att rekrytera elever till instrumentalundervisning, utan det svåra är att behålla eleverna. Vad som kan få eleverna att stanna längre på Musik- och Kulturskolan är om *undervisningen, miljön* och *sammanhanget* är inspirerande (Becker Gruvstedt, 2013). Det finns inte en enskild metod som är den bästa för att rekrytera nya elever, eftersom förutsättningarna är väldigt olika på Musik- och Kulturskolorna i Sverige, menar hon.

Andersson (2008) menar att Musikskolornas instrumentdemonstrationer är framgångsrika metoder för rekrytering av nya elever till trombonundervisningen. Lärarens sätt att möta eleven vid instrumentdemonstrationerna har också en väldigt stor betydelse. Färnqvist (2008) menar dock att de traditionella instrumentdemonstrationerna inte fungerar tillräckligt bra som rekryteringsmetod om de dessutom är de enda metoder som Musik- och Kulturskolorna använder sig av. Anledningen till att instrumentdemonstrationerna inte fungerar så bra menar Färnqvist (2008) kan bero på att instrumenten ”flyter samman” och det blir så många intryck för barnen att de ändå väljer det instrument som de tänkte välja från början (s. 19). Han anser att en bättre metod hade varit att åka ut till skolor och visa upp enbart ett instrument för barnen istället för flera. Om de som åker ut till skolorna själva är barn kan detta ge en ”oslagbar förebildskänsla” (Färnqvist, 2008, s. 25). Vidare bedömer Färnqvist (2008) att elever inte börjar att spela på grund av att Musikskolan har fastnat i ”gamla invanda mönster” som hindrar utvecklingen (s. 26). Det finns också en brist på ”visioner” och en ”oförmåga” att följa med i dagens tankesätt (s.26.) Problemet är nödvändigtvis inte de ämnen eller instrument som lärs ut, utan snarare hur de lärs ut eller hur undervisningssituationen är strukturerad, enligt Färnqvist (2008). Olsson (1994) antar att lärarna på musikskolan måste bli bättre på att ”spela med eleverna” istället för att bara ”lära ut” för att kunna behålla eleverna på musikskolan (s.45). Detta förhållningssätt, menar Olsson (1994), speglar den musikaliska verkligheten utanför musikskolan mycket bättre och gör det lättare för musikskolan att rekrytera elever med olika sociala bakgrunder.

Innan ett barn bestämmer sig för vilket instrument de ska välja bör de ha fått möjlighet att prova flera olika instrument och provat instrumentet i olika sammanhang samt fått fundera över vad som verkar vara rätt både fysiskt och känslomässigt för dem (McPherson, 2006). Enligt Sveriges Musik- och Kulturskoleråds rapport (2002) så hade antalet trumpetelever på Musik- och Kulturskolorna minskat drastiskt från slutet av 70-talet fram till 2002. Intresset för trombon ökade totalt sett under samma period men minskade något från år 1988. Antalet valthorn- och tubaelever var nästan oförändrat. Antalet informanter i enkätundersökningen som kunde tänka sig att byta till trumpet eller ha det som biinstrument var nästan dubbelt så många som det faktiska antalet elever som spelar trumpet. Detta tolkar Sveriges Musik- och Kulturskoleråd (2002) som att antalet trumpetelever kan bli fler om instrumenten presenteras på ett bättre sätt för eleverna.

Holmberg (2010) anser att Musik- och Kulturskolan kan höja sin status genom att tydligt deklarerat undervisningens innehåll och lärarnas kompetens: ”Elevernas deltagande skulle också få en annan fokusering om det fanns väl utarbetade styrdokument för verksamheten, som berättade vad de kunde förvänta sig av undervisningen” (s. 204). Här menar Holmberg (2010) att Musik- och Kulturskolorna måste bli bättre på att informera föräldrar och elever vilka stilar och genrer som ska ingå i undervisningen samt vilket syfte undervisningen ska ha. Förmodligen gynnas verksamheten av att lärarnas kompetens får bilda underlag för innehållet i undervisningen.

3.2 Undervisningsformer

I en rapport från Stockholms kulturförvaltning intervjuades ett flertal elever som avslutat sina studier på Kulturskolan i Stockholm om hur de vill att Kulturskolan ska vara (Markensten, 2006). Förslagen gick bland annat ut på att ha; längre lektionstider för de som vill, mer elektroakustiska instrument i undervisningen, mer ungdomsband, mer ackordlära, större möjligheter för eleverna att påverka musikval, fler orkestrar på olika nivåer och färre vikarier. Några andra förslag från eleverna var också att variera mellan individuell undervisning och gruppundervisning samt att experimentera med så kallad ”öppen lektionstid” i fritidslokaler, det vill säga att läraren på Kulturskolan finns tillgänglig vid vissa fasta tider så att eleverna kan få hjälp när de själva vill (Markensten, 2006, s. 17).

Carlsson (2003) menar att Musikskolan måste i högre grad tillåta elevernas intentioner att utgöra de förutsättningar som ska gälla för undervisningen. För att tillgodose elevernas behov anser han att gruppundervisning borde erbjudas i större omfattning än idag, eftersom gruppundervisning inte bara utvecklar ”musikaliskt fundamentala grundstenar” utan också tar stor hänsyn till de sociala aspekterna som eleverna anser vara målet med deras musicerande (s. 86). Några andra viktiga aspekter som Carlsson (2003) diskuterar är att i studien uttrycker eleverna ett missnöje kring att de inte får spela musik som motsvarar deras intresse och att lektionerna är för korta. Många elever hoppar därför av musikskolan på grund av dessa anledningar. McPherson (2006) menar att en elev som själv väljer vilken musik som han/hon ska spela övar mer och utvecklas snabbare på sitt instrument. När en elev bara får spela musik som läraren väljer finns risken att eleven upplever att han/hon lär sig musikstyckena för lärarens skull och inte för sin egen.

Färnqvist (2008) förespråkar att eleverna på musikskolan så tidigt som möjligt bör införlivas i någon form av gruppundervisning, eftersom det sociala samspelet med andra ökar motivationen och ger ett sammanhang. Han menar att grupperna bör bestå av elever i olika åldrar och nivåer för att få ut så mycket som möjligt av ”förebildsfaktorn” (s. 25). Generellt sett börjar barn från och med 10-årsåldern att bli mer känsliga för gruppträck och därför är möjligheterna för att spela tillsammans med andra barn extra viktiga för dem (McPherson, 2006).

Olsson (1994) anser att den korta lektionstiden kan vara orsaken till varför lärarna inte har möjlighet eller inte prioriterar kreativa inslag i sin undervisning. Detta påstående bekräftades av en enkätundersökning där många lärare på musikskolan kände igen situationen. Olsson (1994) menar därför att det är viktigt för den kommunala musikskolan att hitta ”nya varierade undervisningsformer för att stimulera eleverna och att utnyttja de ekonomiska resurser som musikskolan förfogar över” (s. 113). Han nämner sitt eget projekt *Lördagsskolan* som ett exempel på en undervisningsform som har som mål att varva enskild-, grupp- och storgruppsundervisning utan att det blir merkostnader för kommunen. I denna modell ingick bland annat ensemble-/orkesterspel, improvisation, rytmik och instrumentallektioner i grupp. Resultatet av hans studie visar att det går att skapa utrymme för varvad undervisning för att få in fler kreativa inslag i undervisningen och att det finns ett stort stöd från många musklärare för detta.

Fostås (2002) ger förslag på fyra undervisningsformer som en lärare kan använda sig av då en elevs motivationsnivå närmar sig noll. Hon nämner ”periodundervisning” som en undervisningsform då eleven får välja ett särskilt tema att arbeta med under en period (s. 215). Andra metoder som hon nämner är *ledighet från övning, ensembleår och miljöombyte* samt *workshops*.

Kempe och West (2010) anser att idealet med enskild undervisning ofta förknippas med hög kvalitet i verksamheten. Föräldrar och lärare som har varit motståndare till gruppundervisning hävdar att det skulle sänka nivån på undervisningen eftersom barn har olika grad av begåvning. Kempe och West (2010) erfarenhet är att detta är inget som diskuteras öppet. De menar att många elever önskar sig längre lektioner och att få spela tillsammans med andra.

Det finns ingen motsättning mellan att lära eleverna rätt spelteknik och att låta dem skapa och ha roligt på sina egna ”preferenser” (Kempe & West, 2010, s. 196). Kempe och West (2010) nämner till exempel att många elever föredrar att skapa musik genom digitala applikationer.

Det finns idag en uppsjö av digitala applikationer som fokuserar på att ge möjligheter till att arbeta kreativt med olika musikaliska konventioner istället för att ägna årtal åt att lära sig läsa noter eller att öva på sitt instrument (Kempe & West, 2010, s. 196).

De anser också att det inte finns några egentliga motsättningar i att läraren visar eleven musik som läraren själv tycker om och att eleven kan få utveckla sina egna preferenser. Holmberg (2010) anser dock att de klassiska instrumenten inte hör hemma i populärmusiken och att lärarna i dessa instrument har för liten kompetens inom denna genre.

Enligt G. Folkestad (seminarium, 26 mars 2014) går det att göra ett ämne intressant om det presenteras på rätt sätt. Filmmusik påminner till exempel väldigt mycket om klassisk musik, och därför kan filmmusiken vara en bra ingång för eleverna till den klassiska musiken.

3.3 Motivation

Vad som oftast är viktigast för barnen på Musik- och Kulturskolorna och också för barnens föräldrar är att barnen skall känna glädje, gemenskap och att få positiva upplevelser (Schenk, 2000). ”Trivselsn, tryggheten och kontinuiteten” är vad som måste prioriteras i grupp för att lära sig spela med god teknik och kvalitet (s. 28).

Gemenskapen har också betydelse för identitetsskapande och grupptillhörighet

(Sveriges Musik- och Kulturskoleråd, 2002). Barnen får också mer motivation av att spela på konserter och skolavslutningar samt när de får uppskattning från familjen (Markensten, 2006).

Föräldrar som har ett positivt förhållningssätt när de hjälper sina barn med läsläsning hemma, har större chans att stimulera sitt barns motivation (McPherson, 2006). Även om föräldern kan tycka att det kan vara frustrerande ibland att försöka hjälpa sitt barn med hemuppgifter visar det sig att föräldrar som har en positiv inställning kan öka barnets chanser att bli mer motiverad i skolan såväl som att uppskatta sin egen inlärningsprocess, menar han. Dessa fynd inom forskningen anser McPherson (2006) verkar ha en särskild relevans till ett barns musikutövande, eftersom en förälders förmåga att bortse från en eventuell frustration och istället fokusera barnet på vad som är roligast med att öva är en av nycklarna till att stödja barnets motivation, engagemang och vilja att härda ut. Vidare skriver McPherson (2006):

In order to cope with the many obstacles involved with learning, young players should be: 1. encouraged and supported in their learning but not forced to learn; 2. provided with ample opportunities to explore the value of instruments and their social contexts; 3. inspired to set reasonable goals for themselves, which provide a balance between their own skill level and the challenge required to master new repertoire and techniques; and 4. exposed to a range of learning strategies so that success is guaranteed early on. (s. 21)

I ovanstående citat förklarar McPherson (2006) hur viktigt det är för eleverna att bli uppmuntrade och stöttade både från föräldrar och lärare.

En viktig faktor i arbetet med att lära eleven att öva är att synliggöra för eleven vilka motivationskrafter han/hon har och visa hur man kan förhålla sig både realistiskt och undersökande till sin egen motivation (Fostås, 2002). Frågor som till exempel ”Hur kan jag bäst skapa och ta vara på min egen motivation?”, ”Varför förlorar jag min motivation?” och ”Hur kan läraren hjälpa mig i detta?” kan hjälpa eleven att komma till insikt om sin egen motivationskraft (s. 205). Fostås (2002) beskriver två olika typer av motivation: ”inre” och ”yttre” motivation (s. 206). Den inre motivationen kan man få genom en särskild handling som ger en belöning i sig såsom musikupplevelser och kärleken till musiken. Den yttre motivationen kan man få genom en handling som ger en viss konsekvens eller belöning såsom betalning, bra betyg, beröm, respekt, beundran och social acceptans. Enligt Ochse är det orealistiskt att människor oavsett ålder och nivå ska kunna hålla motivationen uppe utan nödvändiga doser med yttre motivation (Fostås, 2002).

En annan intressant aspekt som Fostås (2002) tar upp är elevernas musikönskemål som motivationsfaktor. Hon menar att många uppger att de slutade att spela på grund av att de inte fick spela den musik de ville, men det kan också ha funnits andra orsaker som ligger bakom beslutet som är svårare att förstå och ge uttryck för. Eleverna vet inte om att ”ambitiösa repertoarönskemål” kan bryta ner mer än det bygger upp, både när det gäller teknik, självförtroende och motivation (Fostås, 2002, s. 209). De vet bara att de har en brinnande lust att spela musiken som de önskat och både yttre och inre motivation kan ligga till grund för det. Om stycket ställer för höga krav på ”studieteknik, övningsdisciplin och uthållighet” kan motivationen sjunka drastiskt (s. 209). Den bästa strategin är istället att ta fram flera bra alternativ och låta eleven välja utifrån dem menar Fostås (2002).

Mycket av den undervisning som bedrivs på musikskolan utgår från en så kallad ”stegmetodik” som innebär att eleverna först måste klara av ett visst steg, en viss typ av repertoar, teknik osv. för att kunna gå vidare till nästa steg (Olsson, 1994, s. 83). Denna idé är väldigt vanlig i kursplaner och spelböcker. Olsson (1994) anser att problemet med stegmetodiken är att eleven kan hamna i en återvändsgränd där den inte kan ta sig vidare till nästa steg och därmed blir understimulerad. Olsson (1994) ville genom sitt projekt *Lördagsskolan* komma runt detta problem genom ”laborativt skapande” där fokus inte ligger i att lära sig baskunskaper och teori utan att se lärandet som en process där delarna kommer ur helheten istället (s. 83).

Fostås (2002) menar att undervisningsmusik bör ha ett tydligt fokus, inbjuda till spännande och intressant nedbrytning av musiken och den ska också möjliggöra expressivt spel relativt tidigt i instuderingsfasen. En studie av Williamon and Valentine visar att skickliga musiker är bra på att finna nöjet i att öva teknik genom att laborera med frasering, dynamik och uttryck (McPherson, 2006). En annan viktig aspekt på motivation är lärarens attityd som är avgörande för lusten att spela (Sveriges Musik- och Kulturskoleråd, 2002).

3.4 Beslutet att börja spela

Det finns många både yttre och inre faktorer till varför ett barn väljer att spela ett instrument (McPherson, 2006). McPherson (2006) refererar till Delzell och Leppla; O'Neill och Boulton; Boyle, DeCarbo och Fortney att många barn väljer ett instrument på grund av dess klang, utseende eller hur det känns att spela. Denna genuina inre faktor

kan hjälpa barnet att fortsätta spela trots praktiska svårigheter som till exempel att bära runt på en stor och tung väska eller att försöka få ljud i instrumentet. Andra vanligt förekommande anledningar till barnens intresse att spela ett instrument är att ansluta sig till vänner som spelar i Musikskolan. En tidigare studie av McPherson visade att barnens val av instrument också kunde bero på hur pass ”lättspelat” man föreställde sig att instrumentet var (McPherson, 2006, s.5).

Färnqvist (2008) menar att ett barn inte väljer ett instrument som de inte har sett eller hört innan, utan väljer utifrån vad föräldrar och vänner säger. Han tror inte att media har lika stor påverkan på vilket instrument barnet väljer. Anderssons (2008) studie visar dock att det var sex av femton trombonelever som uppgav att de hade kommit i kontakt med trombonen via media.

Åldern har väldigt stor betydelse för vilket instrument barn och ungdomar väljer (Sveriges Musik- och Kulturskoleråd, 2002). För barnet är det oftast föräldrar/familj som påverkar valet medan för en tonåring spelar idoler och förebilder en större roll. Gruppträck från kompisar är också en viktig faktor (Sveriges Musik- och Kulturskoleråd, 2002). En annan faktor som påverkar val av instrument är traditioner både i hemmet men också utanför, som till exempel traditioner i frikyrkosammanhang (Sveriges Musik- och Kulturskoleråd, 2002).

4. Metod

Forskning definieras av OECD (Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling) som ”systematiskt och metodiskt sökande efter ny kunskap och idéer” (Johansson & Karlsson, 2013, s. 12). För detta finns det två olika strategier att tillgå när man ska söka efter ny kunskap; kvantitativ och kvalitativ forskning. I detta kapitlet tar jag upp skillnader mellan dessa och varför jag valt att göra en kvalitativ studie. Vidare tar jag upp hur studien genomfördes.

4.1 Samhällsvetenskaplig forskning

I en kvantitativ studie är strukturen mycket hög och målsättningen är att undersöka samband mellan på förhand definierade företeelser, egenskaper eller innebörder (Svensson & Starrin, 1996). Exempel på sådana studier kan vara enkätundersökningar och strukturerade intervjuer. Fördelarna med kvantitativ forskning är enligt Bryman (2011) ”mätbarheten, kausaliteten, generaliseringen och replikationen” (s. 175). Forskare som inriktat sig på kvalitativ forskning hävdar att denna modell inte är tillräcklig för att studera den sociala verkligheten (Bryman, 2011).

I en kvalitativ studie är strukturen lägre än den kvantitativa och målsättningen är att upptäcka nya företeelser, egenskaper och innebörder (Svensson & Starrin, 1996). Exempel på sådana studier är mindre strukturerade intervjuer, fokusgrupper och observationer. Fördelarna är att kvalitativ forskning har sin tyngdpunkt på en förståelse för hur den sociala verkligheten ter sig utifrån vad deltagarna i en viss miljö tolkar denna verklighet. Nackdelarna med kvalitativ forskning är att urvalet kan bli för litet för att generalisera och att forskaren kan bli för subjektiv i sin bedömning (Bryman, 2011).

4.2 Val av metod

4.2.1 Fokusgrupper

Mitt fokus är att upptäcka nya företeelser, egenskaper och innebörder och därför har jag valt en kvalitativ metod. Jag har valt att intervjua brasselever på Musikskolan i fokusgrupper. Fokusgrupper är enligt Johansson (2013) en specifik form av gruppintervjuer. Metoden härstammar från psykologin och sociologin och var från början avsedd till att pröva olika teorier och komplettera kvantitativa uppgifter. Numera

har fokusgrupper blivit en renodlad kvalitativ forskningsmetod. I en fokusgrupp diskuterar deltagarna med varandra utifrån ett förutbestämt tema och fokusgruppsledarens – och i det här fallet forskarens – uppgift blir att ställa frågor, följdfrågor och att hålla samtalen vid liv. Bryman (2011) menar att deltagarna i fokusgrupper, till skillnad från individuella intervjuer, ger lättare uttryck för det som är viktigast för dem eftersom fokusgruppsledaren måste lämna en viss del av kontrollen till deltagarna och då kan det som är betydelsefullt för dem komma upp till ytan. Dessutom argumenterar deltagarna i en fokusgrupp med varandra och tvingas därför att reflektera över sina egna uppfattningar, vilket kan ge forskaren en mer realistisk bild av verkligheten. Johansson (2013) menar att det finns både för- och nackdelar med fokusgrupper, men nackdelarna blir större ju större grupperna är. Hennes erfarenhet av att intervjua barn i åldrarna 7-13 år är att det blir problem med koncentrationen och viljan att komma till tals i grupper som har fler än tre deltagare. Hon nämner dock Victoria Wibeck som exempel på forskare som rekommenderar intervjuer i grupper om fyra till sex deltagare.

Svårigheterna med intervjuer i fokusgrupper är att forskaren förmodligen har mindre kontroll över skeendet än under en individuell intervju och att deltagarna pratar i mun på varandra, vilket kan leda till att det blir svårt att analysera det insamlade materialet (Bryman, 2011). Vissa gruppeffekter kan leda till att tystlåtna deltagare inte kommer till tals och normer inom en grupp kan styra vilka åsikter som framförs.

4.2.2 Barnintervjuer

Jag har valt att intervjua barn och ungdomar på Musikskolan om varför de spelar brassinstrument därför att jag tycker att deras tankar och ideér är viktiga att undersöka. Hansen Orwehag (2010) menar att barns medverkan och medbestämmande i beslut som rör dem själva är en rättighet som slås fast av FN:s barnkonvention, men i verkligheten finns det för mycket hinder för att detta mål ska uppfyllas.

Det finns dock vissa risker med att intervjua barn. Det som skiljer en barnintervju från en vuxenintervju är den assymetriska relationen mellan den vuxne och barnet (Eilard, 2009). Den vuxne intervjuaren har inte bara som forskare utan även som vuxen ett övertag mot barnet (Doverborg & Pramling Samuelsson, 2000). I en intervjusituation är det omöjligt att helt utplåna dessa maktförhållanden men genom att visa respekt, öppenhet och ett genuint intresse av att lyssna till barnet kan forskaren i någon mån skapa en maktbalans (Hansen Orwehag, 2010).

När det gäller gruppintervjuer finns det också vissa problematiska aspekter som forskaren måste ta hänsyn till (Eilard, 2009). Det finns bland annat en risk att pratglada barn tar för sig mer på bekostnad av de lite mer tystlåtna barnen. Intervjuaren måste se till att alla barn kommer till tals utan att på så vis framtvunga svar som kanske inte står för vad barnen egentligen tycker och tänker. Risken finns att barnen svarar i enighet med de uttalade eller outtalade normer och värden som till exempel finns på skolan, hos läraren eller bland kompisarna. Barnen kan också försöka ”svara rätt” utifrån vad de tror att intervjuaren förväntar sig av dem. Dessa risker finns också i andra intervju-sammanhang men trycket kan tänkas vara större på barnet att ”hålla masken” framför de andra eleverna (Eilard, 2009).

För att intervjun ska få karaktären av ett vanligt samtal bör inte intervjuaren vara beroende av att läsa sin intervjumanual innantill eller ställa frågor i en viss ordning. Intervjuaren måste respektera barnets känslor och integritet (Doverborg & Pramling Samuelsson, 2000). Enligt Barnombudsmannen kan bland annat dåliga erfarenheter av liknande situationer eller att situationen känns obekvämt vara orsak till att ett barn inte vill svara på frågor (Eilard, 2009). Så kallade *suggestiva frågor* som till exempel upprepade ledande frågor, får inte användas (Eilard, 2009). Intervjuaren bör heller inte ge moraliserande uttalanden eller beröm då detta kan påverka barnet. Barnintervjuer blir sällan bra om forskaren inte har byggt upp en relation till barnet som bygger på deras förtroende (Doverborg & Samuelsson Pramling, 2000). En pedagog som intervjuar sina egna elever har en stor fördel eftersom han/hon har byggt upp en sådan relation. När man intervjuar barn är det viktigt att man ställer följdfrågor med utgångspunkt från barnens svar, oavsett vilka frågor det handlar om. Genom att följa upp barnens svar kan pedagogen få barnet att ge uttryck för sina tankar. Det är då viktigt att intervjuaren är lyhörd för barnets svar och formulerar följdfrågor utifrån vad barnet säger. Exempel på följdfrågor är: ”Hur menar du då?”, ”Berätta mera!”, ”Varför då?”, ”Hur?”, ”När?”, ”Var?” osv (Doverborg & Samuelsson Pramling, 2000, s. 43). Att intervjuaren ställer följdfrågor och/eller återkommer till en fråga som ställts vid ett tidigare skede, visar om barnet står fast vid sin uppfattning eller inte. Detta kan ses ett bevis för barnens tillförlitlighet.

4.3 Studien

4.3.1 Förberedelser

Jag har valt att intervjua mina brasselever vid en kommunal Musikskola i södra Sverige. Drygt en månad innan intervjuerna hade jag skickat ut brev till samtliga föräldrar till mina elever på Musikskolan med inbjudan till intervjun (Bilaga 2). Inbjudan och information om studien hade också skickats ut via en annan brasspedagog på en annan kommunal Musikskola, men där var det ingen elev som anmälde sig till studien genom denna inbjudan. Totalt blev 18 elever inbjudna varav 11 elever deltog i studien. Jag genomförde intervjuerna den 18 oktober 2014 i Musikskolans personalrum. Platsen och tiden hade jag valt med omsorg för att undvika underförstådda och förutsägbara maktförhållanden mellan mig och mina elever (Hansen Orwehag, 2010). Jag informerade eleverna om att jag inte var där i egenskap som deras lärare och att de var deltagare i en intervjustudie som ingår i min uppsats om rekrytering till brasselever på Musikskolan. Personalrummet bedömer jag vara en mer avslappnad miljö för barnen än undervisninglokalen eftersom personalrummet också används av eleverna i pauserna till orkesterrepetitionerna.

4.3.2 Intervjun

Informanterna var indelade i tre olika grupper utifrån hur länge de haft brassundervisning på Musikskolan. Min förhoppning var att diskussionerna på så sätt skulle bli intressantare om informanterna var indelade efter hur länge de spelat eftersom de hamnar i samma grupp med någon som de känner sedan tidigare. Första gruppen bestod av tre elever som hade spelat mindre än ett år på Musikskolan, därav namnet "Nybörjargruppen". Andra gruppen bestod av elever som spelat mellan ett till tre år och där var fem deltagare. De fick namnet "Mellangruppen". Tredje gruppen bestod av elever som spelat i minst tre år och det var tre elever i den gruppen. Det var också den gruppen som hade äldst deltagare, därav namnet "Äldsta gruppen".

Frågorna jag använt mig av (se bilaga 1) har inte ställts efter en särskild ordning utan har ställts efter den riktning som intervjun har tagit. När jag ställde frågorna riktade jag mig först till hela gruppen för att se vem som först ville svara på frågan. Om ingen kommentar gavs från någon annan i gruppen och ingen diskussion uppstod ledde jag frågan vidare till en annan person i gruppen och frågade om den till exempel höll med

om påståendet eller inte. Jag försökte se till så att alla informanter fick chansen att svara på en fråga innan jag gick vidare till nästa. Ibland fick diskussionerna och hela intervjun en intressant vändning och då valde jag att inte lägga mig i för mycket i diskussionen för att ge informanterna mer utrymme, dock till följd att inte alla informanter fick komma till tals. Ibland har även tidsbristen gjort att inte alla informanter kunnat svara på alla frågor.

Mycket data har samlats in som jag har transkriberat, sammanställt och analyserat. Av den anledningen valde jag att begränsa mig till tre grupper, eftersom det tar längre tid och är svårare att sammanställa en intervju från en fokusgrupp än att sammanställa en intervju från en enskild person (Bryman, 2011). Insamlingen av data har gjorts med en bärbar ljudinspelare av tillverkaren ”Zoom” och modellen ”H4N”. Första intervjun varade i 30 minuter, andra intervjun varade i 45 minuter och tredje intervjun varade i 53 minuter.

4.3.3 Analys

För att inte viktig information skulle glömmas bort med tiden transkriberades inspelningarna så fort som möjligt efter att intervjuerna var avklarade. Materialet transkriberades ordagrant, men ord som ”öh”, ”eh”, ”hmm” osv. togs bort. Därefter läste jag igenom materialet och markerade olika avsnitt med olika teman. Efter en tid kunde jag sortera in materialet under fyra olika huvudkategorier. Slutligen sammanställdes materialet under mina två frågor *Vad får elever att börja spela brassinstrument i Musik- och Kulturskolan?* och *Vilka faktorer motiverar eleverna på Musik- och Kulturskolan till att fortsätta spela?*

4.3.4 Studiens tillförlitlighet

För att säkerställa studiens tillförlitlighet hade jag noga förberett intervjufrågorna för att jag inte skulle råka ställa suggestiva frågor, ge moraliserande uttalanden och beröm (Eilard, 2009). Jag insåg dock att frågorna *”Hur kommer det sig att inte fler elever vill lära sig att spela?”* och *”Hur kan Musikskolan få fler syskon/kompisar/klasskamrater att bli intresserade av att spela?”* inte lämpade sig för eleverna då de endast kunde svara för sig själva. Av den anledningen har jag varit försiktig med svaren på dessa frågor och utgått från elevernas egna erfarenheter. Frågorna har följs upp enligt de råd som ges av Doverborg och Pramling Samuelsson (2000). Att ett barn står fast vid sin

uppfattning när intervjuaren ställer en följdfråga eller återkommer till samma fråga vid ett senare skede kan ses som ett bevis på svarets tillförlitlighet (Doverborg & Pramling Samuelsson, 2000). Jag kunde mina frågor utantill och behövde därför inte titta så ofta i intervjumallen utan istället kunde jag rikta min uppmärksamhet mot informanterna. Ljudinspelaren var noggrant utvald för att fånga upp så mycket data som möjligt med bra kvalitet för att göra analysen av data så enkel som möjligt. Tiden och platsen där jag hade mina intervjuer hade jag valt med omsorg för att undvika underförstådda och förutsägbara maktförhållanden mellan mig och mina elever (Hansen Orwehag, 2010). Informanterna var indelade i relativt små grupper för att nackdelarna med fokusgrupper blir större ju större grupperna är (Johansson, 2013).

4.4 Etiska principer

Studien har gjorts enligt Vetenskapsrådets *Forskningsetiska principer* (1990). Där finns det fyra huvudkrav som varje forskare måste förhålla sig till inom humanstisk- och samhällsvetenskaplig forskning:

1. *Informationskravet. Forskaren skall informera samtliga deltagare i undersökningen om studiens syfte.* Detta krav har uppfyllts i min studie genom att information om studiens syfte fanns med den inbjudan som skickades till barnen och deras föräldrar (bilaga 2). Information har också givits muntligt vid intervjutillfället.
2. *Samtyckeskravet. Det är frivilligt att delta i undersökningen och man kan när som helst avbryta sitt deltagande.* Denna information fanns tydligt med i inbjudan som samtliga målsmän till informanterna har skrivit under.
3. *Konfidentialitetskravet. Deltagarna ska förbli anonyma och alla personuppgifter ska skyddas så att obehöriga inte kan ta del av dem.* Deltagarnas namn har fingerats i denna uppsats och åtgärder har vidtagits för att en läsare inte ska kunna identifiera enskilda individer eller grupper av individer. Jag har därför valt att inte avslöja platsen där jag har genomfört studien.
4. *Nyttjandekravet. Insamlat material om enskilda personers uppgifter får endast användas till forskningsändamål.* Insamlat material har bara jag och min handledare haft tillgång till. Personuppgifter är det bara jag som förfogat över. Allt material kommer att slängas när uppsatsen blir offentlig.

5. Resultat

I detta kapitel redovisas resultatet från intervjuerna. Efter att ha analyserat mina intervjutranskriptioner väljer jag att lägga upp detta kapitel i två avsnitt efter mina två forskningsfrågor *Vad får elever att börja spela brassinstrument i Musik- och Kulturskolan?* och *Vilka faktorer motiverar eleverna på Musik- och Kulturskolan till att fortsätta spela?*

5.1 Att börja spela brassinstrument

Detta avsnitt behandlar min första forskningsfråga och innehåller resultatet om varför eleverna själva började spela brassinstrument på Musikskolan. Eleverna har också redogjort för vilka faktorer de tror är avgörande för val av instrument. De berättar även om rekryteringsmetoder som de själva varit med om och hur dessa kunde göras annorlunda enligt dem. Frågan om hur digitala hjälpmedel skulle kunna locka fler elever att prova brassinstrument har också lyfts.

Nybörjarna

I nybörjargruppen hade alla någon i familjen som spelar eller har spelat något instrument. Emmy berättade att hennes pappa spelar trombon och att hon själv fick bestämma vilket instrument hon skulle spela. Hon hade även sett en trumpet och visste vad det var innan hon sökte till Musikskolan. Ola berättade att han fick sitt intresse genom orkestern i ”Let’s Dance” som går på TV. Han tyckte att ljudet lät väldigt coolt då ville han börja. Han hade tidigare varit inne på Musikskolans Öppet Hus, men han hade inte tillräckligt med tid för att prova instrumenten.

När frågan ställdes till nybörjargruppen om varför inte fler brasselever går på Musikskolan var det praktiska problem som togs upp. Frank trodde att anledningen till varför inte fler klasskamrater valde att spela trombon, berodde på att de nog tycker det är jobbigt att blåsa i instrumentet och att bära det. Han säger att han själv får ont i tummen men att han vänjer sig vid det. Ola, som spelar trumpet, beskriver sitt praktiska problem med att han brukar välta med cykeln när han har trumpeten på ena handtaget när han cyklar. Emmy tycker precis som de andra två att det är lite jobbigt att bära runt på instrumentet, men hon får också hjälp av sina föräldrar med att bära det.

Nyborjareleverna foreslog att Musikskolan borde ha Öppet Hus oftare för att öka intresset för brassinstrumenten.

Mellangruppen

Charlotta sa att hon hade provat spela olika instrument på Musikskolan och när hon provade trumpeten så fick hon beröm och hon fick höra att hon var duktig på att spela. Charlotta sa att hon kanske inte hade valt att spela trumpet om hon inte hade fått höra att hon var bra på det. Hon fick välja mellan två olika instrument när hon skulle bestämma sig för vilket hon ville börja på och då blev det trumpeten. Hon hade sett några barn spela trumpet och att det dessutom var tjejer som spelade, vilket hon inte hade sett med det andra instrumentet. Vilket instrument det var hon syftade på ville hon inte avslöja.

Eleverna i den mellersta gruppen tyckte att de mest ser gamla människor spela brass. Charlotta nämnde att det känns omodert att spela brass, eftersom det ser ut att vara gamla människor som spelar brassinstrument på TV. Hon tror också att det är på grund av att många andra aktiviteter blivit populärare hos barn, som gjort att antalet brassmusiker har sjunkit på sistone. En del elever tycker också att man hör brassinstrument i musiken för sällan, men samtidigt lägger Ivar till att det finns rätt mycket trumpet i ”nya sorters jazz” och i nya populärare låtar.

Samtliga elever var överens om att fler elevkonserter ute på skolorna runt om i kommunen, skulle gynna Musikskolans verksamhet att fånga upp intresset hos barn och ungdomar:

Alva: Man kanske skulle göra så här att Musikskolan kom till våra skolor och spelade någon slags konsert. På min skola så kom alla lärare och spelade lite men så tänkte jag att vi kanske kunde göra som de och komma till våra skolor och spela lite. [...] Vi kan ju prova så här att vi är i en grupp och så kan vi testa att spela upp en konsert med kanske några som spelar trummor som är i samma nivå som oss. Eller så kan man bara ha en special-konsert för bara bleckblås.

Ivar foreslog också att Musikskolan borde slå ihop två orkestrar för att göra en turné. Han tyckte också att Musikskolan skulle hålla Öppet Hus ute på grundskolorna i kommunen. Fler förslag dök upp om bland annat att sänka avgifterna till Musikskolan, göra tydligare broschyrer att dela ut samt att sätta upp reklamskyltar runt om i kommunen. Ivar tyckte att varje instrument skulle ha en egen broschyr för att göra det enklare att läsa. Charlotta delade inte samma åsikt om det sistnämnda förslaget: ”Det är svårt att liksom locka folk att spela det på det sättet. [...] Det är roligare om man får höra det, eller se det på ett annat sätt.” Amelia nämnde att hon brukar få tillstånd av sin

musiklärare i grundskolan att ta med sig sin trumpet till musiken på skolan och att hon på så sätt kan locka till sig fler elever till att börja spela trumpet.

Äldsta gruppen

Samtliga informanter i äldsta gruppen hade varit på Öppet Hus då de testade att spela trumpet för första gången. Nils pappa hade en trombon hemma som Nils hade fått prova att spela på. Nils trodde att han fått inspirationen hemifrån. Han berättade att hans föräldrar alltid har spelat musik och att de har lyssnat mycket på brassmusik hemma. Evelina sa att hon inte fick ljud i träblåsinstrumenten när hon var på Öppet Hus. Det var också köer på andra instrument så hon provade trumpet och trombon. Trombonen tyckte hon var för tung att bära, men trumpeten var rätt så rolig att spela på så det fick bli trumpet. Från början gick hon in med inställningen att hon bara skulle spela ett instrument ett litet tag för att sedan se om det var något som kunde intressera henne. Istället fastnade hon för trumpeten och fortsatte att spela. Sofia sa att hon var ganska liten när hon började spela trumpet, men hon mindes att trumpeten var det enda instrumentet hon direkt kunde få ljud i när hon provade instrument på Musikskolan.

Eleverna i den äldsta gruppen tyckte att musiken idag är mer digitaliserad och att musiksmaken har förändrats. Evelina nämnde att folk idag lyssnar inte längre på blåsmusik och Nils tyckte att låtarna förr hade mer ”riktig trumpet”. Sofia ansåg att det inte verkar ”coolt” att spela trumpet: ”Det verkar mer töntigt eller såhär nördigt.”, varpå Evelina kommenterar att det beror på vilken ålder trumpetaren är i. Hon tror också att många har uppfattningen att brasseleverna på Musikskolan bara får spela ”gammalt och klassiskt eller sådana där påhittade småstycken som är just speciellt för trumpet och brassinstrument”.

Nils och Evelina tyckte inte att Youtube kunde ersätta vanlig undervisning, men att det kan fånga upp ett intresse för den som använder sig av det. Evelina hade själv lärt sig att spela gitarr med hjälp av Youtube, men hon sa att hon skulle behöva en lärare för att komma vidare: ”Det är ingen annan som kan lära dig så du kommer inte vidare med det. [...]Du lär dig inte allt du behöver lära dig.” Eftersom vi hade gott om tid så passade jag på att fråga dem hur de ser på framtiden för Musikskolans del:

Johan: Hur ser ni på framtiden? Hur tror ni Musikskolan kommer se ut om 10 år?
Evelina: Tom.
Sofia: Ja, tom.
Evelina: Jag tror den kommer dö ut.
Nils: Man spelar inget instrument längre. Kör bara digitaliserat. Datorer.
Evelina: Technomusik mest.
Nils: Jag har redan GarageBand jag kan använda.
Johan: Det är kanske därför det är så viktigt då att visa upp dom här...
Evelina: Alltså att få folk att bli intresserade så tidigt som möjligt är det viktigaste, för annars blir det försent för när dom sen väl blir intresserade av det...
Sofia: Ju tidigare desto bättre.

”GarageBand” är ett datorprogram som är utvecklat av Apple för att skapa musik. I programmet kan man använda flera inprogrammerade instrument genom att använda tangentbordet till datorn eller touchscreen för iPad. Man kan också välja färdiga så kallade ”loopar”, det vill säga korta musikfraser, som man kan klippa in och göra sin egen låt. Nils tog upp GarageBand som ett exempel på program som används istället för att spela ett instrument.

Evelina tyckte att brasseleverna själva borde få följa med lärarna vid Musikskolan på deras uppsökande verksamheter. Hon berättar att hon tidigare har visat upp instrument för grundskolornas elever och instruerat dem hur man spelar, men att detta inte har hänt de senaste tre åren. Sofia påpekade att det är viktigt att läraren delar ut låtar till eleverna som de tycker om. Evelina sa att till skillnad från när hon var yngre så får de låtar som de inte har hört tidigare. Hon sa också att även om de gillar låtarna eller ej, så blir de tvingade att spela dem, men när de väl kan låtarna så är det roligt. Gratis konserter utanför Musikskolan som är anpassade efter specifika målgrupper var också något som diskuterades. Evelina, Nils och Sofia var mycket nöjda med en skolturné som de hade gjort året förra året:

Evelina: Det var nog det bästa vi kunde ha gjort.
Sofia: Mina grannar var och såg det och dom sa direkt bara: ”Shit, vad bra det var. Ni var jätteduktiga” och så.
Nils: Det var succé.

Informanterna hade beviljats ledighet från sina respektive skolor för att åka ut på denna turné med Musikskolan. Jag frågade i ett senare skede angående kommunens resurser för Musikskolans verksamhet om Musikskolan skulle kunna göra någonting för att uppmärksamma sin verksamhet för kommunens politiker varpå Evelina svarade att hon inte trodde att politiker bryr sig om Musikskolan. Hon och Sofia tyckte därför att Musikskolan måste göra stora satsningar för att ”visa att man bryr sig”. Att ha fler och större konserter tillsammans med andra Musikskolor var något som båda var inne på.

5.2 Det roligaste med att spela brassinstrument

Detta avsnitt behandlar min andra forskningsfråga. Eleverna har i det här avsnittet berättat vad de tycker är det roligaste med att spela ett brassinstrument på musikskolan och vilken musik som är roligast att spela. De har också svarat på frågor om musikskolans undervisningsform, vad som motiverar dem till att öva samt om digitala hjälpmedel kan öka motivationen.

Nybörjarna

Det roligaste med att spela ett brassinstrument tyckte Frank och Ola var utmaningen. Emmy tyckte också att det är roligt att spela, men hon visste inte varför. Ola sa att han brukar öva med skiva hemma, medan Frank sa att han ”känner rytmen”. Emmy och Frank sa att man blir bättre på sitt instrument genom att öva och att försöka göra det som läraren säger. Jag frågade också informanterna om vad de tycker är roligast på lektionerna:

Johan: Vad tycker du är bäst med trombonlektionerna?

Frank: Att man får spela till skiva.

Johan: Att man får spela till skiva?

Frank: Ja, och jag tycker det är bra när du gör så att du skriver så skriver mamma lite extra för jag måste se på noterna för jag förstår inte hur noter ser ut.

Frank syftade antagligen på att jag skrivit över noterna hur han ska ta tonen. Han får hjälp av sina föräldrar med instuderingen hemma.

Frank tyckte att lektionerna på 20 minuter var för korta. Han ville att de skulle vara 30 minuter istället. Ola, däremot, tyckte att lektionstiden var ”rätt så lagom ibland” och att det berodde på ifall han hade gymnastik samma dag eller ej. På frågan om lektioner i grupp är bättre än att träffas en och en svarade Frank att han inte trodde att grupplektioner är bättre än enskild undervisning, men han hade gärna provat på att träffas i grupp på fyra personer. Ola svarade ”jag tycker det är lite både och” på samma fråga och tog som exempel att det kan vara bra att öva ihop inför en konsert för ”då vet man hur det låter när någon annan spelar”.

Både Frank och Ola tyckte att en dator inte kan ersätta den vanliga undervisningen eftersom ”den kan ju inte bedöma en så riktigt” (Ola). Eleverna i nybörjargruppen tyckte att det fortfarande var värt att komma till lektionen och bära runt på instrumentet istället för att öva hemma framför en datorn, även om instrumentet är tungt.

Mellangruppen

Ivar tyckte att det är roligast när han får testa att spela olika instrument på lektionen. Jag frågade också mellersta gruppen om de vill spela lätta eller svåra låtar. Amelia tyckte att det är bra variera svårighetsgraden på musiken, vilket Charlotta i viss mån kunde hålla med om:

Charlotta: Visst. Det är kul för mig när jag får en läxa så är den svår. Den är en utmaning för mig. Då är det kul. Men samtidigt, om jag bara får låtar hela tiden som jag inte kan och är dom så svåra för mig så jag inte klarar av dom att ha dom i läxa, då blir det automatiskt ”nej, jag kommer aldrig att klara av att spela den” och så vill man inte spela. Då är det ännu enklare att man försöker spela lite låtar som man kan på ett annat sätt. Samtidigt.. och så är det en sak att man får vara hemma och kolla lite med. [...] Man får lite blandning. Ibland får man en svår låt som man behöver träna mycket på och ibland får man en enklare låt så man har chans att spela lite egna låtar.

Något senare sa hon att en låt inte fick vara för svår för ”då är det ingen mening med att spela den för att man måste klara av det.” Vidare berättade hon att hon fick en läxa en gång som hon aldrig lärde sig på grund av att hon spelat den så många gånger att den inte var kul längre. Alva tyckte att det är jobbigt att ha samma läxa i tre veckor eller mer. Ivar tyckte inte att låtarna han spelar i sin orkester är roliga, och Amelia som också är med i samma orkester sa att de måste vara lite svårare.

Äldsta gruppen

Jag frågade eleverna i äldsta gruppen vilken musik de tycker är roligast att spela. Evelina och Nils tyckte att man skulle blanda olika musikstilar, eftersom de trodde att de kunde tröttna på att spela samma typ av repertoar i längden och att de blir nyfikna på att testa annan slags musik för att utvecklas. Nils sa vid ett senare tillfälle att han ville spela ”äldre musik”, men vad det betydde för honom fick jag aldrig reda på. Sofia svarade att hon tyckte att klassisk musik är roligast att spela, eftersom hon tyckte det är så mäktigt. Till vardags lyssnade Evelina på punk, rock och metal; Sofia lyssnade på rock, pop och Michael Jackson och Nils lyssnade på allt möjligt utom rap. Gruppen hade i ett tidigare skede förklarat för mig varför de tycker att grupplektioner är så viktiga - särskilt Sofia som uttryckte att orkestern var den största anledningen till att hon fortfarande ville spela. Av den anledningen frågade jag om det var på grund av den sociala biten som det är så kul att spela. Evelina sa att det är lite för den sociala biten som hon spelar. Hon syftade både på att träffa kompisarna i orkestern men också att spela tillsammans och motivera varandra till att få fram ett klingande resultat. Jag

frågade dem vidare ifall de skulle vilja vara med i en orkester där gemenskapen är väldigt bra men nivån är lite sämre eller om de skulle vilja vara med i en orkester där de inte känner någon sedan innan men nivån är mycket hög. Eleverna tyckte då att gemenskapen var viktigare än hur det låter:

Evelina: Det är roligare att spela med ens vänner än att spela bra.

Sofia: Det är det som är meningen. Att ha kul.

Nils:[...] Man ska vara med dom man tycker om att göra med. Annars är det ju lite konstigt.

Här visas att det musikaliska resultatet är lägre prioriterat än den sociala faktorn och för ungdomarna i den äldsta gruppen var detta en självklarhet. När Sofia påpekade att det är meningen ”att ha kul” när man spelar i en orkester, så hänvisade hon till gemenskapen. Sofia och Evelina förklarar att de inte känner lika stor press när nivån inte är så hög och de spelar tillsammans med personer som de känner.

Jag frågade eleverna om vad det är som motiverar dem till att öva hemma. Evelina sa att när hon kommer hem efter sin orkesterrepetition och sin lektion så vill hon oftast fortsätta att spela för att hon har låtarna kvar i huvudet och är fortfarande tillräckligt uppvärmd för att spela, men att det inte blir av på grund av att det blir för sent. Nils och Sofia hävdade att det är de roliga låtarna som man känner igen som gör att man vill öva hemma. Att de får själva välja vilka låtar de ska spela är också en fördel.

Utgångspunkten enligt eleverna är att det ska vara roligt från första början. Nils nämnde också att han fick träffa professionella musiker på en brass-sammankomst och att han ända sedan den dagen får en idé om hur bra det kan låta när han hör musik.

Vi kom in på ämnet om förebilder och Evelina berättade att hon tidigare brukade hjälpa till i en orkester med yngre medlemmar. Hon märkte då att de yngre eleverna såg upp till henne och att de tyckte det var väldigt roligt att hon var där. Sofia tyckte att de yngre orkestrarna borde ha fler äldre elever i orkestern som är med och stöttar, men att om hon fick ansvaret att bli så kallad ”hjälp-ledare” så skulle det delas mellan två personer eller fler.

Eleverna hade ungefär samma förväntningar på lektionerna. Evelina och Nils tyckte att man skulle vara förberedd när man kommer till lektionen så man ”åtminstone kan spela typ låten man håller igång” (Nils). Nils tyckte att lektionerna är mest roliga och att han sa att om man kan sina låtar så blir det kul. Evelina sa också att hon hoppas att lektionen ska vara rolig, att man lär sig något nytt och att man får en ny utmaning. Vad jag som lärare kan göra för att uppnå deras förväntningar visste de inte.

Samtliga tre elever i den äldsta gruppen tyckte att lektionerna på 20 minuter kändes för korta. En elev tyckte att en halvtimmes lektion i veckan hade behövts, medan en annan tyckte att 30 minuter till 45 minuter i veckan alternativt 20 minuter två gånger i veckan hade varit bra. Jag passade på att fråga dem hur de ställer sig att ha lektion 40 minuter varannan vecka istället och fick detta som svar:

Sofia: Jag tror man hade tröttnat.

Evelina och Nils: Ja.

Evelina: Du känner ändå att när du har fått din läxa då på den dagen, så ska du vänta i två veckor för du blir ju oftast klar med den på en vecka ändå. Och sen ska du sitta och vänta i två veckor, så har du ändå glömt bort det till nästa.

Sofia: Eller så sitter man så typ: ”Åh, jag kan öva imorgon. Det är lång tid tills jag kan öva”. Så övar man inte förrän dagen innan.

Risken finns alltid att eleverna väntar med att öva eller inte övar alls om lektionstillfällena blir för få eller för sällan, vilket informanterna påpekade i citatet ovan. Här framkommer också att informanterna inte tänkte på att en lärare kan ge ut uppgifter som sträcker sig mer än en vecka framåt i tiden. Det framgår inte av deras resonemang ifall de övar på något annat som läraren inte har delat ut ifall de skulle tröttna på att öva på det som informantens spelade på föregående lektion. Jag frågade dem också om det är lättare att ha lektioner i grupp:

Sofia: Ja, det är roligare.

Evelina: Ja, det är lite roligare.

Sofia: Det är mycket roligare.

Nils: Men sen är det ändå bra att ha vissa privatlektioner också.

Evelina: Har man det i grupp då blir det mindre tid för en själv. Lite egoistiskt, men, då blir det mindre tid för att en själv ska utvecklas för då måste du springa runt till dom andra också för att hjälpa dom, men så sinkar det någon annan också.

Här pratade informanterna om hur Musikskolan skulle kunna varva undervisningsformerna. Av citatet framgår det också att eleverna ser grupplektioner som en klassrumssituation där läraren går runt i klassrummet och hjälper varje elev individuellt. Lite senare i intervjun sa Evelina att hon tyckte det hade varit bättre att då och då ha gemensamma lektioner tillsammans med de andra trumpetarna i orkestern, istället för att ha den vanliga enskilda undervisningen på 20 minuter. På så sätt menade hon att eleverna på Musikskolan inte bara får chansen att spela tillsammans utöver orkesterrepetitionerna, utan också får mer lektionstid. Sofia tog också upp ett annat exempel på varför hon tycker att det är så viktigt att spela tillsammans:

Sofia: Men det är ändå roligast att spela tillsammans. Jag tror att det typ är enda anledningen, för jag har känt många gånger att jag vill sluta typ hela tiden, men den stora anledningen till att jag har fortsatt är för orkestern. Det är liksom där man träffas, allihopa är tillsammans, man har gemenskap.

För Sofias del är verksamheten på Musikskolan någonting mer än att bara spela musik. Gemenskapen är i Sofias fall den viktigaste faktorn till varför hon stannar kvar på Musikskolan. Evelina tillade att Musikskolan tidigare gjort utflykter med orkestern. Hon påpekade att det är viktigt för eleverna att få träffas och spela utanför den vanliga orkestertiden också.

Det nämndes också hur betydelsefullt det är att byta lärare efter några år, eftersom han/hon har ett helt annat synsätt på hur man lär ut och hur man spelar:

Evelina: Innan jag fick dig som lärare då hade jag tappat motivationen lite för trumpeteten så det kändes som jag lär mig inget nytt av denna läraren. Vi är fortfarande på samma ställe och han/hon vill fortfarande att jag ska lära mig samma saker. Vi går inte vidare med låtarna. Jag får inte någon ny låt eller någonting. Då var det rätt nära att jag ville sluta. Men sen fick jag reda på att nu ska jag få en ny lärare. En mycket yngre lärare än jag någonsin har haft och då blev det en helt ny upplevelse för då har ju den ett helt annat synsätt på hur den lär ut och sånt också. Och ändå nya sätt hur man spelar. Så får man liksom en ny erfarenhet av det.

Precis som nämndes i den mellersta gruppen så blir lektionerna tråkiga om inte ny stimulans presenteras. Eleverna vill lära sig nya saker och få nya upplevelser men det är upp till läraren hur dessa presenteras. Personligheterna hos lärarna är oftast den största skillnaden, enligt Evelina. Vad gäller krav från lärarna så tyckte hon att det är bra med utmaningar, men inte om läraren kräver att eleven ska kunna flera saker direkt. Nils berättade att han har känt sig pressad ibland på den enskilda lektionen, men inte riktigt lika mycket i orkestern.

6. Resultatdiskussion

I detta kapitel jämför jag resultatet med litteratur som jag läst och mina egna reflektioner för att ge svar på mina forskningsfrågor *Vad får elever att börja spela brassinstrument i Musik- och Kulturskolan?* och *Vilka faktorer motiverar eleverna på Musik- och Kulturskolan till att fortsätta spela?* Som avslutning ger jag också några förslag på vidare forskning.

6.1 Yttre faktorer

Informanterna har på olika sätt framfört att vissa barn väljer bort att spela ett brassinstrument på grund av det visuella intrycket. I nybörjargruppen nämndes det att det ser jobbigt ut att spela och att bära på instrumentet; informanterna i mellangruppen tyckte att det såg ut att vara mest gamla människor som spelar brass och en informant i den äldsta gruppen berättade att barn generellt tycker att det inte verkar ”cool”. McPherson (2006) skriver att många barn väljer ett instrument efter hur pass lättspelat det ser ut att vara. Antalet trumpetelever kan bli fler om instrumenten presenteras på ett bättre sätt (Sveriges Musik- och Kulturskoleråd, 2002). Av intervjuerna framgick också att det är viktigt att ha någon att se upp till och eleverna gav också förslag på att äldre elever borde hjälpa de yngre eleverna i deras orkestrar. Färnqvist (2008) menar att om de som visar upp instrumenten själva är barn kan detta ge en ”oslagbar förebildskänsla” (s. 25). Utifrån barnens berättelser i min studie och vad McPherson (2006) nämner som viktiga faktorer till varför barn beslutar att spela, bedömer jag att det är nödvändigt att eleverna håller sina instrument på rätt sätt när de ska uppträda inför en publik för att publiken inte ska uppfatta det som svårt att spela. En annan viktig anledning till att lära eleverna att hålla instrumenten rätt skulle kunna vara att det är mer ergonomiskt och gör det lättare att spela.

6.2 Föräldrar

En av nybörjarna sa i intervjun att hon brukar få hjälp av sina föräldrar med att transportera sitt instrument till och från Musikskolan. Hade hon inte fått den hjälpen från sina föräldrar så skulle det möjligtvis kunna vara så att hon inte gått kvar på Musikskolan särskilt länge. Föräldrarnas hjälp och uppmuntran är oerhört viktig för barnet och det gäller för läraren att ha en så nära kontakt med föräldrarna som möjligt.

Forskningen visar att föräldrars involvering i barnens läxläsning har en direkt inverkan på barnets lärande, prestationer och motivation (McPherson, 2006). Auktoritära föräldrar har dock svårare att motivera sina barn och i värsta fall kan deras uppmaningar ge oönskad effekt, det vill säga att barnet tröttnar och slutar spela. Min erfarenhet är att en lärare som har bra kontakt med elevernas föräldrar kan lätt få ledtrådar om barnets behov, fritidsintressen och hur de övar hemma med mera. Det skulle kunna vara så att läraren kan lättare planera sin undervisning samt handleda föräldrarna i vad eleven ska öva på och hur eleven ska öva hemma. Ur ett rekryteringsperspektiv kan detta möjligen vara en bra metod eftersom föräldrarna förmodligen kommer att uppskatta att det finns en bra dialog mellan eleven, läraren och föräldrarna och på så vis kanske rekommenderar andra föräldrar att låta sina barn söka sig till läraren. För att kunna nå ut till fler människor kan det tänkas vara viktigt att få kontakt med föräldrar som inte har några barn som är elever på Musikskolan. Frågan är hur Musikskolan når dessa barn och föräldrar? I den utvärdering som Olsson (1994) gjort kring sitt projekt *Lördagsskolan* nämndes det att ett liknande projekt kan vara ett bra medel för musikskolan att få synas. Eleverna i mina intervjuer föreslog att Musikskolan borde göra tydligare broschyrer och att varje instrument borde ha en helt egen broschyr. Holmberg (2010) anser att tydligare information kring innehåll till barn och föräldrar kan gynna verksamheten och att Musik- och Kulturskolan kan höja sin status genom att tydligt deklarerera lärarnas kompetens. Utifrån Holmbergs (2010) resonemang och vad eleverna säger om hur broschyrer ska utformas tolkar jag detta som att Musikskolan bör ge ut tydligare information om innehåll, lärare, lärarnas kompetens och vilka instrument som går att söka. Kan det vara så att föräldrar och barn som inte har någon anknytning till Musikskolan inte söker sig dit bland annat på grund av att de inte vet vad de kan förvänta sig av Musikskolan och lärarna?

6.3 Brass i populärmusiken

En del elever i mellangruppen tyckte att de hör brassinstrument i musiken för sällan, varpå Ivar kommenterade att det finns rätt mycket trumpet i ”nya sorters jazz” och i nya populärare låtar. Här kan Ivar ha antingen en helt annan referens till musiken än de andra i gruppen, eller så har han lärt sig att lyssna efter trumpeten på ett helt annat sätt i musikaliska sammanhang. Holmberg (2010) påstår att de klassiska instrumenten inte hör hemma i populärmusiken och att lärarna i dessa instrument, som oftast är klassiskt

skolade, har för liten kompetens för att lära ut denna musikgenre. En av orsakerna till varför intresset för brassinstrument har sjunkit de tio senaste åren, trodde informanterna i äldsta gruppen berodde på att brassinstrumenten saknas i den populära musiken. Här är några exempel på låtar från 2010 och framåt som kan visa på motsatsen:

- Aloe Blacc – I Need A Dollar
- Beyoncé – Love on Top
- Of Monsters and Men – Little Talks
- OMI – Cheerleader (Felix Jaehn Remix Radio Edit)
- Mark Ronson feat. Bruno Mars – Uptown Funk

Detta får mig att fundera på två frågor; Hur lär vi eleverna att lyssna efter brassinstrument i olika typer av musik och hur kan vi presentera ny populärmusik med inslag av brass? För att få svar på den första frågan, kan vi först fråga oss själva; Hur lär vi oss att känna igen ett specifikt instrument i musiken? Svaret på frågan skulle kunna vara både medvetet och omedvetet:

1. Genom att lyssna ofta på en viss typ av musik där detta specifika instrument finns.
2. Medveten träning i att identifiera olika instrument i musiken.

En tolkning kan vara att eleverna behöver hjälp med att kunna höra och identifiera brassinstrumenten när de lyssnar på populärmusik. Genom ett kreativt undervisningssätt, som till exempel att improvisera, tränas elevernas minne i att gehörsmässigt komma ihåg ljudet av sitt instrument och därigenom lär sig eleverna att mer och mer självständigt utforska musik (Olsson, 1994). Den amerikanske pedagogen Janet Moore rekommenderar instrumentallärare att låta sina elever lyssna på ett antal skivor och identifiera ljud som de känner igen (Olsson, 1994). Genom att läraren spelar upp musik för eleven, där brassinstrument finns med, kanske eleven kommer att lära sig att identifiera instrumenten bättre. Läraren skulle exempelvis kunna ge eleven i uppgift att hitta tre bra låtar med trumpet i och på så vis kanske eleven kan bredda sin musikaliska horisont.

Enligt rapporten från Stockholms kulturförvaltning svarade många informanter att de slutade på Kulturskolan just på grund av att de inte fick spela den musik som intresserade dem (Markensten, 2006). Det tycks vara viktigt att läraren är nyfiken på vilka mål och förväntningar eleven har på undervisningen. Carlsson (2003) anser att

eleverna borde få påverka mer vilken musik som ska spelas i undervisningen. Av hans studie framgår det att detta faktum kan ha en avgörande betydelse för om en elev vill fortsätta på Musikskolan. Fostås (2002) menar dock att ambitiösa repertoarönskemål från eleven kan bryta ner mer än det bygger upp både när det gäller teknik, självförtroende och motivation. Jag tolkar detta resonemang som att om läraren bejakar elevens intressen behöver inte det betyda att eleven alltid kan få sin vilja igenom. Några av Musik- och Kulturskolans utmaningar idag är att både föra traditioner vidare, men också förmedla och erbjuda modern kultur (Holmberg, 2010). Oavsett vilken inriktning Musik- eller Kulturskolan väljer att ha, är det viktigt att musiken presenteras på ett så inspirerande sätt som möjligt (Andersson, 2008; McPherson, 2006; Sveriges Musik- och Kulturskoleråd, 2002). Enligt G. Folkestad (seminarium, 26 mars 2014) påminner filmmusik till exempel väldigt mycket om klassisk musik, och därför kan filmmusiken vara en bra ingång för eleverna till den klassiska musiken. Holmberg (2010) menar att väl utarbetade styrdokument för Musik- och Kulturskolorna samt tydligare information till barn och föräldrar kring innehåll kan gynna verksamheten. Musik- och Kulturskolan kan höja sin status genom att tydligt deklarerar lärarnas kompetens, anser Holmberg (2010). Eleverna berättar också i intervjun att de tycker det är viktigt att blanda olika genrer. Jag tolkar utifrån elevernas berättelser och Carlssons (2003) resonemang om att eleverna bör få påverka undervisningen mer att Musikskolan bör i högre grad prioritera genre-bredd i sin undervisning. Det finns egentligen inga motsättningar i att läraren visar eleven musik som läraren själv tycker om och att eleven kan få utveckla sina egna preferenser (Kempe & West, 2010).

6.4 Gemenskap

I intervjuerna i denna studie framgår det att gemenskapen är väldigt viktig för barnen. Eleverna prioriterar ofta gemenskap, trivsel och humor i instrumentalundervisningen högre än något annat (Schenk, 2000). För de flesta föräldrar till barnen på Musikskolan är också trivseln och gemenskapen viktig. Här vill jag också hänvisa till Carlsson (2003) som anser att elevernas spelglädje tillsammans med andra elever är en avgörande faktor till att eleven stannar längre på Musikskolan. Om undervisningen, miljön och sammanhanget är inspirerande så fortsätter eleverna att spela längre (Becker Gruvstedt, 2013). Min tolkning av studien är att om Musikskolan tydligt kan visa upp

gemenskapen och glädjen som finns i att spela musik tillsammans med andra, så blir det lättare att rekrytera elever till verksamheten.

6.5 Brassundervisningen på Musikskolan

Två aspekter som redovisades i resultat-kapitlet var hur brassundervisningen på Musikskolan kunde förbättras genom att varva undervisningsformer och att anpassa material efter elevens behov och förmåga. I detta avsnitt jämför jag resultatet mot litteraturen i tidigare forskning.

6.5.1 Varvade undervisningsformer

Informanterna kom fram med många förslag på varvade undervisningsformer. Några av förslagen var bland annat att varva gemensam undervisning med individuella lektioner. Elevernas motivering till denna form var dels på grund av gemenskapen men också för att mer effektivt kunna utnyttja tiden varje elev har till förfogande. Dessa förslag går att jämföra med Carlssons (2003) idéer om gruppundervisning respektive individuell undervisning och Kempe och West (2010) erfarenheter om att många elever önskar sig längre lektioner och att få spela tillsammans med andra. Det var anmärkningsvärt att så många elever var missnöjda med att de har så korta lektioner och det framgick tydligt att ju äldre eleverna var desto större var deras behov av att ha längre lektioner. Att istället ha längre lektioner men vid färre tillfällen var det dock ingen elev som tyckte det var en bra idé. Olsson (1994) anser att det är viktigt för den kommunala musikskolan att hitta nya varierade undervisningsformer för att inte låta sig begränsas av den korta lektionstiden. Därför tycker jag att gemensam undervisning kan vara ett bra komplement till den individuella lektionen.

Holmberg (2010) tycker att Musik- och Kulturskolorna tydligt ska deklarerera sitt innehåll till elever och lärare. Utifrån hennes resonemang tolkar jag att läraren med fördel kan informera vid ett tidigt skede för föräldrar och elever att gruppundervisning ingår i Musikskolans verksamhet och att närvaron vid gruppundervisningen är lika viktig som vid den individuella lektionen. Då kommer närvaron att bli bättre och motivationen höjas för eleverna, tror jag. Risken finns annars att eleverna slutar om gruppens närvaro blir för låg, vilket framgick av resultatet i Stockholms Kulturförvaltnings rapport (Markensten, 2006). Jag menar därför att planering är väldigt viktigt. Tiden som läraren behöver lägga ner på planeringen av grupplektionerna och

den reglerade arbetstiden behöver inte förändras på grund av att varva undervisningformerna (Fostås, 2002). Olsson (1994) anser dessutom att varvad undervisning inte innebär några merkostnader för kommunen. Genom att visa på Musikskolans stora utbud av undervisningsformer såsom individuell lektion, gemensam undervisning, ensembleverksamhet i mindre format och orkesterverksamhet skulle det kunna innebära att Musikskolans status höjs.

6.5.2 Att anpassa material efter elevens behov

Jag ställde frågan till eleverna om de tycker att man ska spela musik som är enkel eller svår. Elevernas svar på frågan var att man skulle variera svårighetsgraden så mycket som möjligt, men såsom jag tolkade deras resonemang var det viktigast att läraren anpassar svårighetsgraden efter elevens förmåga. Att strikt följa kursplanen i en lärobok utan att lägga in andra moment i undervisningen kan leda till att eleven hamnar i en omöjlig återvändsgränd och inte kan ta sig vidare i boken eftersom den är progressiv (Olsson, 1994). Det kan i värsta fall leda till att eleven blir understimulerad. McPherson (2006) menar att en elev som själv väljer vilken musik den ska spela övar mer och utvecklas snabbare på sitt instrument. Jag tolkar utifrån McPhersons (2006) och Olssons (1994) resonemang att Musik- och Kulturskolan kan gynnas av att bemöta elevernas egna önskemål. Att lära sig att spela ett instrument kan vara det mest glädjande och givande fritidssysselsättningar ett barn kan ha, men det kan också vara det mest frustrerande (McPherson, 2006). Därför måste lärare förstå de många orsaker som påverkar barnets lust till att spela och så småningom se dem själva som musiker. Olsson (1994) antar att om instrumentallärarna på musikskolan spelar med sina elever ännu mer istället för att bara ”lära ut” så kanske musikskolan kan närma sig det som eleverna förväntar sig av undervisningen.

I mellangruppen diskuterades musiken i den yngsta orkestern och det var några elever som inte tyckte att nybörjarmaterialet var roligt att spela. En utmaning för brasspedagoger är naturligtvis att göra musik intressant att spela för nybörjare som vid det stadiet oftast inte kan spela fler än olika fem toner. Jag upplever att det är en trend inom populärmusiken att melodierna ibland blir enklare och har ett mindre omfång. Kanske är det något Musikskolan kunde tillämpa sig av i sin undervisning? Men också klassisk musik kan vara enkel att spela, tror jag. Allt handlar om hur musiken framförs och presenteras av läraren, hävdar G. Folkestad (seminarium, 26 mars 2014). Holmberg

(2010) menar att elever ofta tycks motiveras av att populärmusiken lyfts in i undervisningen medan lärarna är skeptiska.

6.6 Förslag inför framtiden

Här bidrar jag med några förslag på metoder och förhållningssätt som möjligtvis skulle kunna öka antalet brasselever på Musik- och Kulturskolan:

- Gör lättlästa och tydliga broschyrer för varje instrumentgrupp på Musikskolan där det framgår vem som undervisar på vilket instrument, vilken kompetens läraren har, vilka undervisningsformer Musikskolan erbjuder samt kommentarer från Musikskolans elever.
- Ta med elever från Musikskolan och gör konserter på grundskolorna runt om i kommunen. Det kan vara ett bra sätt att rekrytera elever samtidigt som brasseleverna får fler speltillfällen.
- Ha en bra kontakt med elevernas föräldrar. Deras engagemang kan vara avgörande för elevernas motivation.
- Var inte rädd för att spela olika genrer. Försök att bemöta elevernas tankar och idéer i så stor utsträckning som möjligt.
- Prioritera gemenskapen och glädjen i att spela med andra. Sätt alltid gemenskapen och sammanhållningen i en grupp före de instrumentala målen - det kommer med trivseln och tillvaron.

Varje kommun är unik och förutsättningarna för varje skola ser olika ut (Becker Gruvstedt, 2013). De olika aspekter på rekryteringsmetoder jag har angivit handlar inte om några stora satsningar i form av resurser från Musik- och Kulturskolan utan det handlar om förhållningssätt hos lärarna på den kommunala Musik- och Kulturskolan. Att ta barnens visioner och drömmar på allvar och se till att i möjligaste mån försöka förverkliga dessa är budskapet med denna uppsats. Jag vill här understryka hur otroligt viktig gemenskapen och sammanhållningen är för eleverna och hur viktigt det är att brassläraren brinner för sin undervisning. Jag hoppas att denna uppsats kan inspirera fler brasspedagoger att tänka och reflektera i banor kring sin egen undervisning och rekrytering av nya elever. Avslutningsvis vill jag tacka alla mina elever som har ställt upp på intervjutillfället. Utan er hade inte denna uppsats varit möjlig.

6.7 Vidare forskning

Under studien har jag hittat många intressanta ämnen att forska vidare på. Här följer några möjliga förslag på vidare forskning:

Hur kan Musik- och Kulturskolorna göra nybörjarmaterial intressantare för eleverna?

Vad kan lärarna på Musik- och Kulturskolan göra för att eleverna ska lära sig att lyssna efter och identifiera olika instrument i musiken? Vilka nya lärometoder och undervisningsformer är hållbara idag?

8. Referenser

- Andersson, J. (2008). *Trombon i blodet? Vilka faktorer påverkar trombonelevers val av sitt instrument?* (Kandidatuppsats). Arvika: Musikhögskolan Ingesund, Karlstads Universitet. Tillgänglig: <http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:5636/FULLTEXT01.pdf>
- Becker-Gruvstedt, M. (2012). Tid, gemenskap och uthållighet gör skillnad! *Musikant, 1*. Tillgänglig på Internet: <http://www.orkester.nu/1328691358112214705709.dsp> (2012-09-03).
- Bryman, A. (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Malmö: Liber.
- Carlsson, J. (2003). *En studie av ungdomars tankar och upplevelser kring en kommunal musikskola. En fallstudie av Mörbylånga musikskola*. (Magisteruppsats). Örebro: Musikhögskolan i Örebro, Örebro Universitet.
- Doverborg, E. & Samuelsson Pramling, E. (2000). *Att förstå barns tankar. Metodik för barnintervjuer*. Stockholm: Liber AB.
- Eilard, A. (2009). *Barns perspektiv som kunskapskälla – om barnintervjun i Skolinspektionens kvalitetsgranskningsarbete*. Rapport. Lund: Avdelningen i Lund, Skolinspektionen. Tillgänglig på Internet: <http://www.skolinspektionen.se/Documents/Nyheter/intervjuer-med-barn.pdf> (2014-11-25).
- Fostås, O. (2002). *Instrumentalundervisning*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Färnqvist, C. (2008). "Närmast i tiden är det ju blåssidan som gått ned." : *En studie om musiklärares och rektorers syn på barns instrumentval och kommunala musik- och kulturskolors rekryteringsmetoder*. (Kandidatuppsats). Arvika: Musikhögskolan Ingesund, Karlstad Universitet. Tillgänglig: <http://kau.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2%3A5646&dsid=2861>
- Hansen Orwehag, M. (2010). Barnintervjun – ur barnperspektiv och barns perspektiv. I S. Erlandsson & L. Sjöberg (red.) *Barn- och ungdomsforskning. Metoder och arbetssätt* (s. 157-175). Lund: Studentlitteratur.
- Holmberg, K. (2010). *Musik- och kulturskolan i senmoderniteten: reservat eller marknad?* (Doktorsavhandling) Malmö: Musikhögskolan i Malmö, Lunds Universitet.
- Johansson, B. & Karlsson, M-A. (red.) (2013). *Att involvera barn i forskning och utveckling*. Lund: Studentlitteratur.

- Johansson, B. (2013). Forskning om barn – intervju. I B. Johansson & M-A. Karlsson (red.) *Att involvera barn i forskning och utveckling* (s. 57-77). Lund: Studentlitteratur.
- Kempe, A-L. & West, T. (2010). *Design för lärande i musik*. Finland: Nordstedts.
- Markensten, K. (2006). ”Varför slutade du i Kulturskolans musikundervisning?” Iakttagelser och reflektioner från en intervjuundersökning (Rapport). Stockholm: Forskningsenheten, Kulturförvaltningen.
- McPherson, G. E., & Davidson, J. W. (2006). Playing an instrument. I G. E. McPherson (Red.), *The child as musician* (s. 331-352). Oxford: Oxford University Press.
- Olsson, B.I. (1994). *Det divergenta tänkandets plats i kommunala musikskolans instrumentalundervisning på låg-och mellanstadiet*. Göteborg: Musikhögskolan i Göteborg.
- Persson, T. (1998). *Den kommunala musikskolans framväxt. En studie av musikskolorna i Mörbylånga, Tranås, Kiruna och Borås*. (Licentiatuppsats) Göteborg: Institutionen för musikvetenskap, Göteborgs Universitet.
- Schenk, R. (2000). *Spelrum – en metodikbok för sång- och instrumentalpedagoger*. Finland: WS Bookwell.
- Svensson, G. & Starrin, B. (red.) (1996). *Kvalitativa studier i teori och praktik*. Lund: Studentlitteratur.
- Sveriges Musik- och Kulturskoleråd. (2002). *Musikalisk mångfald – En undersökning av ungdomars musicerande*. Trelleborg: Berlings Skogs.
- SVT. (2014). *Kris för klassiska instrument*. Hämtad 2014-03-20 från <http://www.svt.se/kultur/musik/musikkris-for-klassiska-instrument>
- Vetenskapsrådet (1990). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Tillgänglig: <http://www.codex.vr.se/texts/HSFR.pdf>

Bilagor

Bilaga 1

Intervjufrågor

- Vad var det som fick dig att börja spela?
- Vad är det roligaste med att spela?
- När är det som roligast att spela?
- Vad ska man spela för musik?
- Vad är dina förväntningar på lektionerna?
- Vad kan jag som lärare göra för att uppnå de förväntningarna?
- Hur kan man bli bättre på sitt instrument?
- Hur vill du att en lektion ska vara?
- Hur kan man göra lektionerna roligare/intressantare/bättre?
- Hur vill du att en lärare ska vara?
- Vad tycker du om Musikskolan? Vad är bra och vad är dåligt? Vad kan göras bättre?
- Vad anser du om Musikskolans upplägg av lektioner?
- Kan Youtube ersätta vanlig undervisning? Vad är för- och nackdelar med det?
- Hur nöjd är du med dina lektioner?
- Är 20 minuters lektioner för mycket eller för lite?
- Borde man ha lektioner oftare än man har nu eller bör man ha lektion till exempel varannan vecka men kanske längre tid?
- Borde man ha mer lektioner i grupp?
- Hur kommer det sig att inte fler elever vill lära sig att spela?
- Hur kan Musikskolan få fler syskon/kompisar/klasskamrater att bli intresserade av att spela?

Bilaga 2

Inbjudan till deltagande i intervjustudie om rekrytering av nya brasselever till kommunala musikskolan.

Jag är brasslärare på kommunala musikskolan och går min sista termin på Musiklärarutbildningen vid Musikhögskolan i Malmö, Lunds Universitet. Under höstterminen gör jag min C-uppsats som kommer att bygga på de intervjuer som jag kommer att göra i grupper med elever som spelar brass. Jag bjuder därför in ert barn till att delta i detta spännande möte med andra brasselever och prata över en fika om hur fler klasskamrater/syskon/kompisar med flera skulle kunna upptäcka hur kul det är att spela brass! Alldeles för få barn och ungdomar väljer idag att börja spela ett brassinstrument och därför vill jag undersöka om det finns fler och bättre sätt att rekrytera nya elever på andra metoder än de vi använder oss av idag.

Att delta i studien är helt frivilligt och man kan när som helst välja att avbryta sitt deltagande. Allt material som samlas in under intervjun kommer att behandlas konfidentiellt, vilket betyder att eleverna kommer att vara helt anonyma i arbetet.

Datum för intervju: **lördagen den 18 oktober**

Plats: **Musikskolan**

Elever som har spelat i **högst** 1 år träffas **11:30 – 12:00**

Elever som har spelat mellan 1-3 år träffas **13:00 – 13:45**

Elever som har spelat i **minst** 3 år träffas **14:30 – 15:30**

Ditt barns tankar och idéer är mycket viktiga för mig.

Ni får gärna ta del av studien när den är klar.

Om ni godkänner att ert barn deltar i studien, så ber jag er vänligen att skriva under lappen och lämna till mig vid intervjutillfället.

Tack för att ni ställer upp!

Med vänliga hälsningar

Johan Odin

Tel: +46768125300

E-post: odin.johan@gmail.com

Handledare: Maria Becker Gruvstedt

Universitetslektor i instrumentalundervisningens didaktik

Musikhögskolan i Malmö, Lunds Universitet

Tel: +4640325479

E-post: maria.becker_gruvstedt@mhm.lu.se

Medgivande av deltagande i intervjustudie

Härmed intygar jag att jag läst och tagit del av informationen om studien, mitt barns frivilliga deltagande samt rättighet att vara anonym i studien. Jag godkänner att mitt barn deltar i intervjustudien om rekrytering av nya brasselever till kommunala musikskolan.

Ort och datum

Målsmans underskrift

Namnförtydningande

Elevens namn